

C A P V T I X.

De Thesauris Indicis, & quæ conscientia obligations circa illos.

§. I.

Duo quedam specialia ex Regia Ordinatione.

*Regia Or-
dinatio
circum the-
saurorum
inventorum.*

*An obligat
in con-
scientia.*

*Mag. Ba-
ñez nos-
penitus pro-
banda do-
ctrina, cir-
ca illud.*

*Probabile
est non o-
bligare, il-
le senten-
tia com-
munior
contraria
fauat.*

neque in præsumptione fundata. In Indiis autem est peculiaris ratio donationis Pontificis: vnde inter bona sibi tradita potuerunt Reges Catholici sibi thesauros referuare.

*Bañez sus-
dit doctrinæ
impugna-
tus, ut ob-
ligatio in
conscientia
conficitur.*

55 Contra Bañez autem est ratio ex ipsius doctrinæ desumpta. Nam iuxta ipsum, inueniens thesaurum in fundo alieno tenetur ex iustitia commutatiæ dimidiæ partem reddere domino, vnde & Regi quando in eius fundo inuentio accidit: sic decilum l. 47. Tit. 28. Part. 13. Tunc statim. Quod partes iste thesauri ad hos vel illos pertineant, vt obligatio conscientia resulset, ex dispositione legis pendet, iuxta quam vni auferunt, & alteri conservant: & tamen in prædicta lege non est declaratum in conscientia obligatio: ergo similiter cum lex partem fisco applicat, obligatio in conscientia resultat, licet id non habeatur expressum. Patet illatio: quia ratio est eadem. Et præterea. Quia Rex non debet esse peioris conditionis: neque vnum iudicium in lege ipsa est, vnde id colligi possit. Si dicas esse per modum tributi. Instari manifestè potest: nam & dari tributum aliquod potest, cuius solutio in conscientia obligat. Videantur dicta Titulo 1. num. 170. & tale hoc esse ratio adducta demonstrat, si tributum est: quandoquidem Rex ex eo quod tributum esse voluerit, noluit deteriore suam reddere conditionem, quam si partem illam alteri applicandam decreuillerit.

*Medietatem Regi
reiddendam
non est cer-
tum, ob
diuersas
sententias,
& præses.*

56 Licer autem pro medietate Regi reddenda præfatum rescriptum extet, non videtur constans circa hoc praxis, sicut nec sententia. Vnde Dom. Solorzani Tomo 2. Lib. 5. num. 37. ait quintam partem reddendam tantum: & quia metalla inuenta conflanda sunt, inde quinta alia pars deducenda est: quod tamen expressum lege aliquâ non habetur, licet ex Regiis schedulis colligi videatur, vt iam olim Matienzi obseruauit in manu scripto Tractatu. In Politici autem pag. 957. §. Y en eſta, affirmat in detectionibus, registris, & manifestationibus, quæ ordinariè fiunt, dictam ordinationem, quæ medietas præscribitur, obseruari; quamvis frequentius sola quinta pars soleat, sicut in metallorum manifestatione, perfolui. Iuxta hanc ergo lex non videtur ultra quintum obligare in conscientia; licet arbitrio Officialium alia quandoque dispositio minus inuentoribus favorabilis obseruetur. Ad quod quidem circumstantia conducere potest: & vt grauter in hoc non peccent, vilitatem Regi patrimonij non debent negligere, cum ad fidei ministerium ex officio, & Regi confidencia teneantur, vt dictum sepius.

*Ex quibus
Regi tri-
bunata.*

57 Secundò. In prædicta Ordinatione statuitur vt dicta medietas Regi soluatur ex omnibus pretiosis, auro scilicet, argento, vnyonibus, medietas, & lapidibus pretiosis, in sepulcris Indorum, ac locis aliis superstitione ab eisdem dispositis. Ex quo videtur colligi licetum esse sepulchra lerutari, & corpora mortuorum extrahere, quod tamen Sepulcris
Indorum,
an ea de
causa
lerutari
licet.

aliam illicitum comprobatur per l. 3. de sepulc. violat. et l. item 3. C. de Episcop. Audient. & Cap. Sicut, de Iudeis. Et in casu nostro per Concilium Limense secundum sub pena excommunicationis prohibens sepulcra Indorum demoliri. Pro quo & pugnat Episcopus Chiapensis, additus à Dom. Solorzano supr. num. 40. vbi contendit

Circa inuenientes Thesauros qua obligatio.

173

§. II.

Duo alia. Vbi specialiter de inueniis in locis sacris.

tendit quidquid in his sepulcris inueniuntur fuerit, Indorum sepulcrorum hæredibus, vel communitatibus applicandum. Ipse tamen Dom. Solorzani resolut contrarium num. 41. & seqq. & in Politica pag. 957. vbi ex Antonio de Herrera in Historia generali Indiarum Decade 5. lib. 5. cap. 8. restatur circa hoc magnas fuisse sessiones & consultationes: & iis præmissis legem pronuntiatam, & certè secluso scandali, aut alio extrinseco inconvenienti, non appetit cur hoc fieri nequeat. Regula enim est omni æquitati conformis, vt quod tibi prodest & alteri non nocet, nequeat impediiri. In casu autem dicto diuinitus in sepulcris Indorum asseruatae, quorum domini penitus ignorantur, nihil mortuis prosunt, & ex eorum ablutione nullum patiuntur detrimentum: ac præterea viuis valde prodesse possunt, vt constat: ergo non potest earum extractio penitus prohibiri.

*Affirmati-
ua respon-
sio.*

58 Dices inhumanum videri corpora mortuorum extrahi, & injuriosè tractari. Cum enim quis teneatur sub mortali mortuum sepelire, quando deest, qui id facere velit aut possit, vt tradit cum aliis Bassus V. Sepulcrum num. 1. licet non bene citet Patrem Sæ, eodem verbo. vbi de eo nihil. Cum inquam ad id teneatur, quia est charitatis, & misericordie opus ultimo loco inter corporalia numeratim, virgins in extremâ necessitate: consequenter dicendum est similem subesse exhumandi obligationem, & decenter tractandi illa. Et ex hac consideratione Decretalis citata processit, in qua Clemens Tertius ita loquitur: *Ad hoc malorum hominum prauitati & avaricie obviantes, decernimus ut nemo ex exteris Iudeorum mortuare aut inuadere audeat, siue obuent pecuniæ corpora humata effodere.* Sic ille, qui statim poenam ferendam apponit, aut infamiae & priuationis officij, aut excommunicationis.

*Obiectio ex
obligatione
sub mortali
humanae
corpora.*

59 Sed hæc non videntur vrgere: nam licet inhumanum videar mortuorum corpora iniuriosè tractare; sunt tamen cause plures, propter quas exhumari possint, vt communiter fatentur Autores. Vide citatum alios afferentem: ergo & ratione magnæ utilitatis, qualis in detectione thesauri deprehenditur. Vnde nequit occurri in eo avaritiae prauitatem admiseri à Pontifice condemnatam. Non enim avaritia est malorum hominum propria, ob vilitatem aliquam non vulgarem mortua corpora loco mouere, statim sepultura reddenda, & terra superiecta operienda: quod Concilium Limense tantum videtur præcepisse, vt ex verborum tenore colligitur. Sic enī illud: *Y asi dejen terrados los dexare, à que perros y aues los coman.* Quæ explicatio potest erit Decretali allata accommodari. Et illa quidem de Iudeis tantum agit, non de Paganis: nec de Iudeis omnibus, sed de iis, qui cæmetrium habent, & à Christianis in suis viuere Synagogis permittuntur: & verò cum Iudei non soleant cum diuinitiis sepeliri; si quis sepulchra eorum effodiatur, supellestis alicuius videtur cupiditate moueri, vt ex eâ pecuniam aliquam auctoretur. Quod quidem iniquum videtur & inhumanum; vnde & illud direxerit potuit Pontifex prohibere.

*Et ex pro-
hibitione
Canonica.*

Cap. Sicut,
de Iudeis.

*Fuit illi fa-
tis, ratione
magna
utilitatis.*

*Concilium
Limense
quid pre-
cipiat.*

*Decretalis
sicut, de
Iudeis ex-
plificatio.*

*Sed illud negat:
Qui tamen cum Co-
uarruia, & P. Valsquez, id supponit quod alij ex
Locis sacer
sine ali-
cuus.*

Theauri Indici Tom. 1.

*Ordinatio
Religiosos. Hoc autem videtur difficile: nam cum Religiosa loca Religiosa sint à jurisdictione Principum secularium exempta, nihil possunt illi, quod ipsi directe incômoder, suis legibus stabilire: quæ est omnium Catholicorum scriptorum doctrina Iure Canonico comprobata, & à Civili suis etiam legibus communia. Ordinatio autem prædicta validè contraria est locis sacris & Religiosis, vt constat;*

*cum priuet illa ad eos ingenti emolumento. Ideo thesauro in loco sacro repertum pro medietate, buiū/mode-
quæ alias erat applicanda Fisco, ad Ecclesiastate ad Ec-
clesiam per-
tinet, mul-
torum eſ-
sentia.*

*Disputat. 6. num. 116. §. 117. qui & adducit P.
Lessium, P. Vasquez, & P. Turrianum, Bassus*

*V. Dominium 2. num. 11. Bonacina Disput. 1. de
Restitutione Quest. 3. Puncto 6. num. 5. P. Molina
Disput. 56. §. Dubium, citans Couarruia, An-*

*tonium Gomez, Angelum, & Siluestrum, P. Fra-
golus Tomo 1. pag. 266. §. Secunda propositio. P.
Dicastillus Lib. 2. de Iustitia & Iure Tract. 2. Disput.*

*9. num. 414. P. Gaspar Hurtadus Disput. 1. de Iure, Difficult. 3. §. Secundò est. Qui tamen cum Co-
uarruia, & P. Valsquez, id supponit quod alij ex
Locis sacer
sine ali-
cuus.*

Non enim locum sacrum, in quo inueniri thesaurus potest, nullius esse domini, vt regulariter accidit: cùm tamen alij dicant vix inueniri locum sacrum, qui non sit sub speciali alicuius dominio: ex quo colligunt regulariter loquendo dimidium ad Ecclesiastate pertinere: si enim locus sacer sub nullius dominio sit, totus thesaurus est inuentorius, juxta §. Theauri Insit. de rerum divisione. Et Couarruia quidem loca sacra nullius esse quoad dominium affirmat in Regula Peccatum, Parte 3. §. 2. num. 3. & probat ex §. Nullius, Insit. de rerum divisione, vbi sic statut Imperator: Nullius autem sunt res sacrae, & Religiosæ, & sanctæ: quod enim diuinis juris est, id nullius in bonis est. Nihilominus affirmat etiam §. Sed apud nos, thesaurum in loco Religioso ac sacro inuentum, pro eâ parte ad Ecclesiastem, eiisque Prelatum pertinere, pro quâ ad priuatum, qui dominus illius loci suis est, omnino ex legibus deferendus est: juxta leges inquam juris communis: nam juxta leges Partitarum aliter videtur sentire §. seqq. statuens thesaurum vbi libet repertum ad Regem pertinere, quintâ tantum parte inuentori tradit.

*61 Sed sunt qui aliter sentiant: Fisco enim, & non Ecclesiæ dimidiæ partem tribuendam contendunt Iurisperiti quidam apud Dianam su-
pra. Et negari nequit quin id magnum habeat
in Ciuii jure fundamentum: sic enim statuitur
in*

P 3 in

in Cap. unico. Quæ sint Regalia, in fine. Et L. 3. §. penultimo, D. de jure Fisci. Nisi forte qui inuenit, sit Ecclesiasticus: tunc enim dimidiam partem habebit Ecclesia, quæ scilicet inuentori responderet: juxta Cap. Excommunicamus. §. Damnati, de haereticis. Vbi licet non decidatur, argumentum tamen ad id afferendum exhibetur; vbi & potest singularis quaestio moueri: quid si Clericus inueniens ad illam non pertineat Ecclesiam: tunc enim illi non videtur acquirere: & præterea eo quod Clericus sit, non deber inuentoris iure priuari. Quod quidem ita videtur afferendum.

62 Aliter Caramuel in *Theologia moralis*, n. 308.
vbi ait thesaurum inuentum in loco sacro esse in-
uentoris. Et probat: quia nullo jure potest ad Ec-
clesiam vel secundum se totum, vel secundum
partem pertinere. Iure enim naturæ inuentoris
est; quia est illius moralis productor, cum faciet
in hominum usus venire, qui dum lateret, per-
inde erat, ac si non esset. Iure Institutæ nulla
pars Ecclesiæ assignatur, & Cæsarium non mu-
rat bonorum Ecclesiasticorum naturam, ut scili-
cat (sic enim videtur explicandum) Ecclesiasti-
ca reddat, quæ ex se talia non sunt. Ius autem
Hispaniæ, si receptum est, quadrantem inuentori,
tres Regi adscribit: Canonicum nihil de thesauris
disponit: præter jura autem prædicta nullum a-
liud excogitari potest, ex quo possit Ecclesia
mediatatem thesauri vindicare: erit ergo totus
inuentoris. Sic ille Philosophatur, antequam id
tradiderat Pharaonius *Tractat. 2. Sessione 8. Appen-*
dix. Casu 1.

*Resolutio
cum proba-
bilitate cir-
ta medie.
tatem Ec-
clesia, aut
Regi pra-
bendam.*

Pro Rege
quid spe-
cialiter fa-
cias.

Prohibito
non qua-
rendi in
proprio fun-
do, non li-
gari in con-
sciencia,

§. III.

*Vlteriores resolutiones de Visitatoribus
Ecclesiasticis, & inuentis in-
dustriâ diaboli.*

65 **Q**uinto, Visitatores Ecclesiastici nullam habent partem in thesauris, quæ in delubris Indorum reperiuntur: quibus tamen congruum aliquod præmium poterit, si Rex annuerit, exhiberi. Sed certè si Visitatores tales suâ industria thesauros inuenient, non videntur fraudandi præmio inuentoribus assignato. Quòd si pœna est, eò quòd auctoritate ad bonum spirituale sibi concessâ abutantur, imponenda; non potest à laicâ illis potestate decerni, ob priuilegium exemptionis: videtur ergo lex in eo casu loqui, quo Visitatores delubra Indorum scrutantes, ut idola extrahant, diuitias aliquas deprehendent; tunc enim præmium non merentur inuentoribus designatum: & ita indicat rescriptum Regium, de quo Dom. Solorzanus in Politicâ Pag. 958. in quo sic dicitur; *Sin embargo que las Iglesias pretendan ser suyo loquese ha hallado en adoratorios, y santuarios, sin descubridos, &c.* Dari ergo potest inuentio thesauri sine industria detectoris: & ubi Visitatores Ecclesiastici tales sunt, nequeunt in illis partem habere ullam, sicut non haberent laici, qui modo simili reperirent. Si ergo Visitator sit detecto ex industria speciali, præmium detectoris habebit: si aliud agens, non ita. Vbi pœnalis dispositio non est, sed in id tendens, ut Visitator non habeat laboris præmium, quod re ipsa non meretur. In eo ergo casu thesaurus ex integro Regi cedet, sic lege disponente. Licet enim leges Cæsareæ circa inuenientes fortuitò valde fauorabiles inueniantur, in Hispaniâ illæ locum non habent, & multò minus in Indiis, quæ magis peculiaribus legibus gubernantur.

ciā, sicut in mineralibus etiam diximus, recurrēndum. Cū enim terræ omnes & dominia tradita sint, potuerunt Reges in omnibus illis theſtauroſ ſibi appropriare; & ita cūm poſteā in quocumque fuerint ſolo reperti, ſine alicuius iniuriā ad te trahere, ſiue profanus locus fuerit ſiue facer; quia cum eo onere ad quemcumque tranſi- vit; ſicut tranſeunt prædia eensualia, hypothecæ ſubiecta & modis aliis onerata. Hanc autem fuifſe eorum voluntatē leges ipſæ manifestant, quas ita debemus accipere, vt Catholicoſ Reges deceant, & ita meliori modo, ac juxta meliorem ſenſum conditas & promulgatas. Pro quo eſt optimā admonitio apud P. Molinam Diff. 176.
S. Tertio, cauſe.

64 Quartò. Nulli est licitum, id lege prohibente, de quo D. Gaspar de Escalona in Gazo-phyllacio Regio Peruniano pag. 126. num. 3. sine registro in proprio fundo thetaurum quærente: sed legem huiusmodi non obligare in conscientia ex ratione ipsius ostenditur; quia scilicet sine registro nequeunt quæ ad Regem spectant sufficienter prouideri. Est ergo lex in presumptione fun-

num. 153. P. Vasquez Tractatu de Restitutione, cap. 5. §. 4. num. 28. P. Rebellus Parte 1. Lib. 1. quest. 15. num. 14. P. Gaspar Hurradus Disput. 1. de Iure, Difficult. 35. §. Quartò est. P. Fragosus Tomo 1. pag. 266. §. Quarta propositio, & alij. Quorum ratio est; quia leges circa hoc disponentes sunt penales, ut videtur in L. unica. C. de thesauris, lib. 10. & L. Nemo C. de Maleficiis & Mathemat. Legem autem penalem ante judicis sententiam non obligare, satis recepta sententia est. Pro quâ, præter citatos alibi videri potest Gutierrez Lib. 2. Ca-

non car. quæst. cap. 5. n. 14. me
67 Alij per oppositum sentiunt, ex quibus
- Aluarus Valascus de jure Emphit. Parte 1. Quæst.
5. n. 4. Amaya in Codicem lib. 10. Tit. 1 s. n. 18. apud
quæ Farinacius & Valenzuola. P. Molina Disp. 56.
in principio, quem sequitur P. Turrianus 2.2. Tom.
2. Disp. 43. Dub. 2. n. 3. & alij : quorum ratio ex
opposito fundamento procedit : quod scilicet
leges dictæ poenales non sint, sed disponentes sub
conditione, vt si videlicet aliquis modo dicto
thesaurum inueniat, eius sit vel totus, vel quoad
partem : si autem maleficio, dominium non ac-
quirat. Sed certè cùm in odium peccati sit, non
videtur negari posse poenales esse, & explicatio-
nes, quæ adhibentur, parùm solidæ comperiuntur.
Et quidem ex præfato explicandi modo fieret
nullam legem prohibentem aliquid sub amissio-
nis onere poenalem esse; quia dici potest solum
esse conditionaliter disponentem, & ita cum eâ
non posse dominij acquisitionem consistere.

*Duo alie
sententia
circa do-
minum fundi-
tiancentem;
& earum
fundamen-
ta.*

68 Estergo prioris sententiae fundamentum quod hoc innegabile : an autem omnino firmum , statim dicemus ; si prius dicas alias sententias adiiciamus ; Primam eorum , qui dicunt eum, in cuius fundo thesaurus inuenitur, si innocens sit , non esse suâ parte fraudandum. Sic Diana *supr. in fine*. Bonacina, P. Hurtadus P. Lef- sius *num. 66.* & alii. Secundam affirmantium de- bere fraudari , pro quâ P. Rebellus adducit Co- uarruiam, Nauarrum, & Valascum, quos & se- quitur , licet oppositum censeat non esse impro- babile ; cum poena suos auctores egredi non de- beat. *L. Sancimus. C. de pænis.* Quorum ratio est , quia ita leges absolutè disponunt. Et quidem etiam quando modo licito inuenitur thesaurus , potuerunt eum Fisco penitus applicare , aut certè nullâ parte domino fundi applicatâ ; & ita leges Hispanie disponunt; ergo & in speciali casu di- cto , cuius motuum esse potest , ne quis maleficio locupletetur , siue proprio siue alieno , & occa- sionem habeat gaudendi de illo ; quod quidem in Fisco non ita accidit , cum Principes in odium maleficij poenam statuant *arte legibus odiosâ* , vt Imperator loquitur lege *I. civitatis*. Addit P. Hur- tadus non solum partem innocentii tradendam post sententiam , sed etiam totum , si per indu- striam thesaurus sit quæsitus. Quod non video quâ sit apie dictum; cum enim per artem magi- cam sit inuentus , manifestum est ex industria

Leo Imperator: nam in suis quidem locis unicuique , dummodo sine sceleratis & puniendis sacrificijs , aut aliâ qualibet arte legibus odiosâ , thesaurum (id est , condita ab ignotis dominis tempore veruissiore mobilia) querere , & inuenio ut liberam tribuimus facultatem . Sic ille. Vbi manifeste , vt frui thesauro quis possit , condi- tio decentis inquisitionis apponitur. Dicitio enim Dummodò conditionem importat , quando appo- nitur ut dispositio vim habere incipiat , & non fa- ciendum aliquid tantum indicat post dispositio- nem completam. Pro quo videndus P. Molina Disput. 208. §. Inuxa & seqq. Quod in casu nostro videre est , vbi dispositio legis non versatur circa aliquod post completam dispositionem facien- dum , vt in exemplis ab eodem Patre adductis , sed circa dispositionem ipsam , vt vim habere in- cipiat , quod scilicet inquisitione sacrilega , & arte legibus odiosâ non queratur , vnde per in- quisitionem non odiosam nec sacrilegam vim habere incipit. Licet autem Marius Antoninus Lib. 1. Variarum Resolutionum Resolut. 88. num. 5. dicat cum Rotâ dictiōnēm Dummodò modum im- portare ; id ita intelligendum ut ex P. Molina , & aliis dictum , quando scilicet disponitur aliquid faciendum post completam dispositionem , vt in casu ab eodem Mario adducto donationis à patre factæ filio primæ tonsuræ , vt adutiente ætate legitimâ posset ad sacros Ordines promoueri. Est ergo non obscura præfatæ legis mens : neque alia est legis alterius de quâ (verba)

Assertio x. 69 Dico igitur, ad præcipuam difficultatem quæstuum; ergo semper applicandus totus, & non tantum illius pars.

opinio- respondendo. Primo opinionem priorem ad eum
prioris pro- esse grauum Doctorum auctoritate firmatam,
habili- ut in casus contingentia nullus videatur futurus,
juxta qua- qui eam non amplectatur. Cum enim ad onera
in casus

Assertio x. 69 Dico igitur, ad præcipuam difficultatem
opinionis respondendo. Primo opinionem priorem adeo
prioris pro- esse grauium Doctorum auctoritate firmatam,
habitus, ut in casu contingentia nullus videatur futurus,
juxta quā qui eam non amplectatur. Cum enim ad onera
in casu

ista deuitanda opinio quævis placeat, ubi scilicet pauci & minus probati Doctores excusant; quod fiet quando tot pro excusatione militant, & bonâ dicuntur ratione? Hoc ergo constante, non videtur multum de yteriori discussione cu-

70 Dico secundò. Sententia contraria, licet minùs auctoritatis habeat, solidiori potest fundamento probari. Nam vt demus leges esse penales, lex penal is obligare in conscientia potest, quando pena versatur circa dominii impedimento.

quando pœna verlatur circa dominij impeditio-
nem. Sic qui obtento Parochiali Beneficio, suâ
culpâ intra annum non ordinatur sacerdos, illud
in conscientiâ dimittere tenetur, sicut & Episco-
patum qui intra sex mentes non consecratur, nec
facit fructus suos; qui non recitat diuinum Offi-
cium, fructuum etiam perceptione priuatur, sicut
& non residens, qui ratione Beneficii tenetur re-
sidere. Quas exceptiones, & alias opponunt
Doctores, qui sententiam de lege pœnali prædi-
ctam consequantur, vt videri potest apud Bonac-
cinam Tomo 2. Disput. 1. Quæst. 1. Puncto 7. §. 2.
num. 9. 17. & seqq. vbi plures adducit Auctores,
præsertim ex Societate. Tunc sic. Leges de the-
sauris diabolico adminiculo repertis tractantes,
ad hunc modum disponunt: ergo stante obli-
gatione in conscientiâ legum huiusmodi, ex eo
quod pœna in illis extet non desinunt obligare.
Antecedentes p. 9.

Antecedens conitat ex earum tenore. Nam leg. unica Tit. 15. C. de thesauris, Lib. 10. ita loquitur Leo Imperator: nam in suis quidem locis unicuique, dummodo sine sceleratis & puniendis sacrificijs, aut aliis qualibet arte legibus odiosis, thesaurum (id est, condita ab ignotis dominis tempore vetustiore mobilia) querere, et invento ex illis iuris causa.

*& inuenio ut liberam tribuimus facultatem. Sic ille.
Vbi manifeste, ut frui thesauro quis possit, condi-
tio decentis inquisitionis apponitur. Dicitio enim
Dummodo conditionem importat, quando appo- Dicitio
Dummodo
nitur ut dispositio vim habere incipiat, & non fa- dò quam
vim habe-
ciendum aliquid tantum indicat post dispositio-
nem completam. Pro quo videlicet P. M. illa-
et*

*Disput. 208. §. Iuxta et seqq. Quod in casu nostro
videre est, ubi dispositio legis non versatur circa
aliquid post completam dispositiōnēm sive*

post completam dispositionem faciendum, ut in exemplis ab eodem Patre adductis, sed circa dispositionem ipsam, ut vim habere incipiat, quod scilicet inquisitione sacrilega, & arte legibus odiosam non queratur, vnde per inquisitionem non odiosam nec sacrilegam vim habere incipit. Licet autem Marius Antoninus Lib. 1. *Variarum Resolutionum Resolut.* 88. num. 5. dicat cum Rotâ dictioñem *Dummodo* modum importare; id ita intelligendum ut ex P. Molina, & alis dictum, quando scilicet disponitur aliquid faciendum post completam dispositionem, ut in casu ab eodem Mario adducto donationis à patre factæ filio primæ tonsuræ, ut adueniente ætate legitimâ posset ad sacros Ordines promoueri. Est ergo non obscura præfata legis mens: neque alia est legis alterius de qua *sunt*.

71 Et hæc quidem juxta jus commune , cui Quid pro
in Hispaniâ statutum , quando aliquid per leges spe- Hispaniâ
ciales statutum non inuenitur. Licet autem casus Speciales
præsens non intentiatur in particuliari decisus , ex
generali dispositione colligitur , juxta quam the-
sauri applicantur Fisco , quintâ parte inuentori
designatâ , ut communiter Hispani testantur